

KARADENİZ DOĞASI İÇİN KAYGILI

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Trabzon Şubesi tarafından, Doğu Karadeniz Bölgesi Hidroelektrik Enerji Potansiyeli ve Bunun Ülke Enerji Politikalarındaki Yeri" başlığı altında 13-15 Kasım 2009 tarihlerinde Trabzon'da düzenlendi. Karadeniz'de hidroelektrik santrali lisansları ve inşaatları nedeniyle başlayan çevre kaygısı ve bu santallardan beklentiler forumun ana konusu oldu.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Prof. Dr. Osman Turan Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen forum kapsamında ilk gün çalışmalar açılış konuşmalarının ardından başladı. İki gün süren forum, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. İsmail H. Altaş'ın yönettiği "Enerji Kaynakları Yönetimi, Hidroelektrik Enerji ve Çevre Yönetimi" konulu panellerle çalışmalarını tamamladı. Panele, EMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi Cengiz Göltaş, TEİAŞ Genel Müdür Vekili Halil Alış, Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi'nden Necdet Pamir ve SEDAŞ Eski Genel Müdürü Nusret Alemdaroğlu katıldı. Forum kapsamında 15 Kasım 2009 tarihinde de Çoruh Havzası'na teknik gezi düzenlendi.

Forumun açılışında konuşan EMO Trabzon Şube 10. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz Odabaş, akarsu kaynakları bakımından Doğu Karadeniz'in önemine işaret ederek, "Enerji tüketiminde artan talebe karşın yerli kaynakların verimli kullanılması, ülkenin dışa bağımlılığını azaltacak

en büyük etkenlerden biri olmaktadır. Bu süreçte enerji pazarında pay sahibi emperyalist ülkeler enerji kaynaklarına doğrudan sahip olma ya da kontrol altına alma çabası içine girmektedir" diye konuştu.

Özel Sektörün Şikayeti Bitmiyor

Elektrik Üreticileri Derneği Başkanı Önder Karaduman, Türkiye'nin geliştirilemeyen hidroelektrik potansiyel nedeniyle her yıl yaklaşık 4 milyar dolar kayba uğradığını belirtirken, "1986 yılında başlayan doğalgazı elektrik enerjisi üretiminde kullanılması uzun yıllar kurduğumuz termik hidrolik dengesini hidrolik aleyhine bozulmasına neden olmuş" dedi. Türkiye'nin gündemine ne zaman nükleer enerji ne zaman yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi gelse, o zaman çevre-tarih-kültür gibi kavramların gündeme getirildiğini söyleyen Karaduman, özel sektör olarak hidroelektrik santral yatırımlarında yaşadıkları sorunları "ürettikleri enerjiyi nereye verecekleri sorunu, izin ve ruhsatlarla ilgili bürokratik süreçte yaşananlar ve çevre sorunları" olarak sıraladı. TEİAŞ'ı özel sektörün süratine ayak uyduramamakla suçlayan Karaduman, şöyle konuştu:

"Burada TEİAŞ'ı suçlamak istemiyorum tabi böyle bir milatta hidroelektrik santrallerin özel sektöre açılmasıyla birlikte TEİAŞ tam tabiriyle bu işte hazırlıksız yakalanmıştır. Esasen çaresiz kalan özel sektör yatırımı gerçekleştirmek için bağlantı hatlarını ve hatta

şaft merkezlerini trafoları kendileri ödemeye razı olmuşlardır. TEİAŞ bu çaresizlik içerisinde onları bu yöne sevk etmiştir. Ben bağlantı yapamıyorum sen yap sistem kullanım bağlantı bedeliyle ben sana geri ödeyeyim diyor. Bizim önerimiz şudur. TEİAŞ'ı kontrolü altında havza planlamaları yapılmalıdır. Ancak yatırımcının da yatırdığı parayı bu sistem kullanımı bedelii adı altında erken ödemelidir."

ÇED raporu alınmasını da bir engel olarak sunan Karaduman, "Bilindiği üzere ÇED sürecinde bazı kamu kurum ve kuruluşların görüşleri istenmektedir. Bu süre zaten yeteri kadar uzundur. Ama bununla beraber aynı kamu kurum ve kuruluşlarından diğer izin ve ruhsat aşamalarında da tekrar görüş sorulmaktadır. İmar Kanunu'nda enerji projelerinin öncelik ve özellikleri dikkate alınmalı ve bunlar çabuklaştırılmalıdır. Örneğin enerji projelerinin özelliği düşünülerek özellikle mücavir alan dışında kalan projelerin İmar Kanunu'nun dışında tutulması gerekmektedir. Ayrıca inşaat ruhsatlarının alınmasında da sorunlar yaşanmaktadır. Yerel yönetimlerin enerji projelerindeki özel yapılara aşına olmamalarından dolayı bina yapılarında istenilen dokümantasyonu talep etmeleri çok ciddi sorun yapmaktadır. Yine yenilenebilir enerji projelerinde ifraza yönelik kısıtlamalar vardır. Toprak koruma kanunda ve tapu kadastro kanununda gerekli değişiklikler yapılarak bu kısıtlamalar kaldırılmalıdır. 2863 ve 3386 sayılı kültür ve tabiat varlıklarını koruma ile ilgili

kanunlarda da gerekli değişiklikler yapılarak 2. ve 3. derecede doğal sit alanında bu alanları koruyacak önlemleri almak kaydıyla nehir tipi depolamasız hidroelektrik santralleri yapımına izin verilmelidir. Kısacası enerji projeleri bir bütün olarak düşünülmeli enerji piyasası düzenleme kurulunun vermiş olduğu lisans adeta bir ruhsat olarak değerlendirilmelidir.

Hafriyat Yönetmeliği'nden de şikayet eden Karaduman, taleplerini dile getirmeye şöyle devam etti:

"HES projelerinde yapılan bu işin boyutu gereği zaman zaman büyük miktarlarda hafriyat malzemeleri oluşabilmektedir. Bu malzemelerin başka yerlere taşınması hem projenin fizibilitesini etkilemekte hem de bazen risk teşkil etmektedir. Bizce çevreye verilen hidroelektrik santrallerinin yapımındaki tahribat yasaklarla sınırlandırılmak yerine projenin bitiminde peyzaj düzenlemesi şartı getirilmek suretiyle..."

Çevresel kaygılar ve yöre halkının tepkisini de Karaduman şöyle eleştirdi:

"Özellikle Karadeniz Bölgesi'nde genelde çevresel endişeler nedeniyle yoğun olarak görülen halk tepkisine ve bundan kaynaklanan fiziksel engellemelere yargı yoluna gitmelere ve kanundışı yollarla zaman zaman engelleme girişimlerine de değinirim. Kamulaştırma sırasında yaşanan sorunlar bazı kişilerin arazisi için normal değerinin çok üzerinde rakamlar istemesi veya orman arazisi olarak görülen yerlerin sonradan şahıs arazisi olduğunun iddia edilmesi gibi sorunlarda maalesef yatırımcıların önünde çok ciddi problemdir. Diğer yandan yöre halkının bilgilendirilmesinde kamu da bir rol üstlenmeli ve yatırımların yöreye daha çok katkı sağlaması için bir takım düzenlemeler getirilmelidir. Örneğin Devlet Su İşleri su kullanım hakkı için kilovat saat başına bir para almaktadır. Bu paradan belirli bir yüzdenin yerel kalkınma için harcanması söz konusu olabilir."

'Bölgeye 3 Milyar Dolar Yatırım Gelecek'

Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Suat Hacısalihoğlu, bölgede başlayan enerji projelerin gelen projelerin yüzde 10-15'ini oluşturduğunu, büyük çoğunluğunun geride durduğunu belirterek, "Bölgenin genelinde yaklaşık 2 bin megavat civarında kurulu güce sahip enerji projelerimiz mevcuttur. Bunun ekonomik yönden baktığımız zaman yaklaşık 3 milyar dolar civarında bölgeye bir yatırım demektir" dedi. Bu konuda özel sektörün desteklenmesi gerektiğini ileri süren Hacısalihoğlu, bu yatırımlarla istihdam ve enerji kalitesinin artışı sağlanacağını savunarak, yöre halkının bilinçlendirilmesiyle sorunların büyük kısmının ortadan kalkacağını söyledi.

Kamu Santrallerinin Susturulmasına Tepki

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Musa Çeçen, açılış konuşmasında, nükleer santral konusunda TMMOB'un açtığı davada alınan iptal kararını paylaşıırken, "Elektirik mühendisleri odası olarak nükleer teknolojiye karşıtlığımız söz konusu değil. Elimizdeki kaynakları verimli kullanabilme azmimizi sonuna kadar sürdürdükten sonra eğer gerçekten Türkiye'nin eli kolu bağlanmış ve tüm kaynaklarını kullanarak çaresiz kalmışsa, belki o zaman bu konu tartışılabilir. Ama şu anda bence Türkiye kaynaklarını iyi değerlendirememektedir" dedi.

EMO'nun özelleştirmeyi kamunun kaynaklarının belli kesimlere aktarılması olarak değerlendirdiğini vurgulayan Çeçen, enerji alanında özelleştirmenin yarattığı sonuçları muhalif basın açıklamalarıyla kamuoyu ile paylaştıklarını ve bunlara ne yalanlama geldiğini ne de dava açıldığını ifade ederek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Son dönemde kamu santralleri susturuluyor. 1 Ekim zamlarını hazırlayan süreç aslında kamunun kendi santrallerinden enerji

almayı azaltarak ki bunların başında hidrolik santraller geliyor, özellikle elektrik üreticilerinden aldığı kamunun üzerine yıktığı yük yüzünden sonuçta TEDAŞ 21 nokta küsürlük zam istemek zorunda kalmıştır. Ve bu sonuçta 9.8 olarak tüketicilerin ceplerine yansımıştır. Buradaki belki bir manipülasyondan bahsetmek de mümkün olacaktır. Yani kamu daha ucuz koşullarda enerji ürettiği santrallerini susturacak dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliğine fahiş bir karaborsa olarak tanımladığımız yöntemle enerji alacak. Hâlbuki kamu santralleri susturulmasaydı 7 nokta küsür milyar kilovat saatlik enerji daha az alınacak ve elektrik üreticileri üzerinden alınan enerji sonuçta daha az olacaktı. Evet, manipülasyon tam da buradadır."

Sanayinin özelleştirmeleri desteklediğini, ancak bugün ekonomik krizden ve artan enerji fiyatlarından onların da etkilendiğini anlatan Musa Çeçen, Denizli'de bir işadınının intiharına dikkat çekerek, küresel krizin ülkemizdeki etkisinden söz etti.

Kapitalizmin küresel krizine de değinen Musa Çeçen, enerjinin nasıl kullanıldığının da mutlaka mercek altına alınması gerektiğini söyledi. "Yoksa hiç durmadan enerji üretelim hiç durmadan enerji tüketelim böyle bir kavram olamaz" diyen Çeçen, küresel düzeyde enerji tüketimini sorgulayarak, şu noktalara dikkat çekti:

"Avrupa özellikle iklim değişikliği konusunda birçok tedbir almakta. Aldığı tedbirlerin birçoğuna baktığımızda enerji yoğun sektörlerini bizim gibi gelişmekte olan ülkelerin üzerine atmakta. Demir çelik sektöründen tutun çimento sektörüne kadar en son alçı sektörüne kadar bizim ülkemiz üs olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu yoğun enerji tüketen sektörlerin üretimleri de kirliliği ve üretilen enerjisi bizde kalmak suretiyle ürünleri yurtdışına gitmektedir."

Can Suyunu Çok Gören Anlayışla Üretim Olmaz

EMO Yönetim Kurulu Başkanı, Karadeniz'de akarsuların değerlendirilmesini evvelden beri savunduklarını, ancak doğaya can suyunu çok gören bir anlayışla enerji üretme çabasının çok ciddi sıkıntılar doğuracağını söyledi. "Karadeniz doğasının florasının ve faunasının sürdürülebilirlik koşullarının ortadan kalkması, giderek kuruyan dere yatakları Karadenizli insanımızın yüreğini burkuyor bizlerin de yüreğini burkuyor" diyen Çeçen, mutlaka kamu tarafından yapılacak bir havza planlaması ihtiyacından söz ederek, şu ana kadar verilen bir çok lisansın iptal edilerek, elden geçirilmesi gerektiğini de söyledi. Çeçen, "333 tane bu şekilde lisans verilmiş ve bunların içindeki güç 45 megavat. Şu anda bu lisanslar ile doğayı alt üst eden şekilde. Bunları üretmemiz halinde enerji alanında bize sağlayacağı katkının da Türkiye'nin tüketim itibarıyla baktığımızda çok büyük bir katkı olmayacağını da dikkate alarak bunları gözden geçirme konusunda bir karar vermek durumundayız" diye konuştu.

Serbest Piyasadan Beklentiler Gerçekleşmiyor

Musa Çeçen, yenilenebilir enerji kaynakları yasasının önemli olduğunu, ancak güneş alanında her bir yıl çok sayıda araştırma ve geliştirmenin ortaya çıktığı bir ortamda 25 yıllık yüksek alım garantisinin verilmesine de karşı olduğunu aktardı. 2003 yılından bu yana Türkiye'de yapılan toplan enerji yatırımının, "serbest piyasanın bu alandaki sorunlarını çözeceği beklentisinin doğru olmadığını" gösterdiğini belirten Çeçen, 6 yıllık yatırımın 3500 megavat civarında kaldığını kaydetti. "Türkiye elindeki kaynakları akılcı ve kamucu bir perspektifle değerlendirmesi halinde sanayicisine 4-4.5 sentten enerji sunabilir" diyen Çeçen, sanayicilere de enerjinin verimli kullanımı konusunda görevler düştüğünü anlattı.

Musa Çeçen, insanların doğayı görmezden gelecek ölçüde santral kurma konusunda birbirini ezer hale geldiğini, bunun DUY uygulamasıyla sağlanan haksız kar olanağından kaynaklandığını anlatırken, bunları anlattıkları için politika yapmakla eleştirildiklerini anımsattı. Çeçen, ülke kaynaklarının kamu yararı ekseninde değerlendirilmesi için politika yapılması gerekiyorsa odaların da bu anlamda politika yapmalarının yasal ve Anayasal bir zorunluluk olduğunu anlattı.

'Hidrolik Enerji Yenilenebilirin Kraliçesi'

Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdür Yardımcısı Erdal Çalıkoğlu ise, hidrolik enerjiyi yenilenebilir enerji kaynaklarının kraliçesi olarak tanımlarken, "Artık suyumuzun her damlasından elektrik üretiminden faydalanmak istiyoruz" dedi. Çalıkoğlu, Çoruh Nehri ve yan kollarındaki hidrolik potansiyele ilişkin şu bilgileri verdi:

"Genel müdürlüğümüz yapmış olduğu çalışmalarla Çoruh Nehri ve yan kollarında 15 adet baraj ve 22 adet regülatör olmak üzere toplam 37 adet hidroelektrik santral projesini ortaya koymuştur. Bu projelerinin toplam kurulu gücü 3 bin 133 MW olup yıllık toplam enerji üretimleri de 10.5 milyar kilovat saat mertebesinde. Yine Çoruh Nehri'nin ana kolu üzerinde Laleli Barajı'yla başlayıp Muratlı Barajı'yla nihayetlenen toplam 10 adet baraj projesinin toplam kurulu gücü 2 bin 536 megavat ve yıllık toplam enerji ortalama enerjisi 8.3 milyar kilovat saat mertebesinde. Bu projelerden Laleli Barajı ve HES, İspir Barajı ve HES, Güllübağ Barajı ve HES, Aksu Barajı ve HES ile Argun Barajı ve HES, Yusufeli Barajı ve HES, Artvin Barajı ve HES 4628 sayılı Yasa kapsamında özel sektör başvurularına açılmıştır. Deriner Barajı ve HES halen inşaatı devam eden projelerimizdendir.

Çoruh Nehri'nin son iki halkası olan Borçka Barajı ve HES ile Muratlı Barajı ve HES projeleri işletmeye alınmış durumdadır. Çoruh Nehri'nin yan kollarında bulunan 5 adet baraj projesinden Altıparmak Barajı ve HES, Olur Barajı ve HES ile Ayvalı Baraj ve HES, Bayram Barajı ve HES ile Bağlık Barajı ve HES projeleri fizibilite seviyesinde olup 4628 sayılı Yasa kapsamında özel sektör başvurularına açılmış ve lisans işlemleri devam etmektedir. Çoruh Nehri Havzası'nda yer alan baraj projelerinin dışında kalan 22 adet nehir tipi HES projesinden biri işletmede, 2'si fizibilite seviyesinde, biri master plan seviyesinde ve geriye kalan 18 adet proje ise ilk etüt seviyesindedir. Proje seviyesindeki 21 projeden 15 adet proje 4628 sayılı Yasa kapsamında özel sektör mensuplarına açılmış ve lisans işlemleri devam etmektedir. Doğu Karadeniz Havzasında ise 3'ü baraj olmak üzere 70 adet proje geliştirilmiştir. Bu projelerin toplam kurulu gücü 309 megavat ve yıllık ortalama toplam enerjisi 1450 gigavat saat mertebesinde. Bu projelerden 53 adetle özel sektör tarafından 4628 sayılı Yasa kapsamında müracaat edilmektedir."

Güneş 2008 Tüketiminin 2 Katı Potansiyel Vaat Ediyor

Hidrolik ve rüzgar potansiyeli konusunda da bilgiler veren Çalikoğlu, "Yine güneş enerjisinden 2008 yılında ülke genelinde kullanılan elektrik enerjisinin yaklaşık 2 katı büyüklüğünde bir anlamda 56 bin megavatlık doğal-gaz çevrim santralının ürettiği elektrik enerjisine eşdeğer miktarda elektrik üretebilecek bir potansiyele sahip olduğumuz ortaya çıkmıştır" dedi.

Enerji verimliliğine de değinen Çalikoğlu, 2009 yılında sanayiye yönelik yaptığımız verimlilik artırıcı proje destekleri için ayrılan ödeneğin yüzde 80'ini elektrik motorlarına ayırdıklarını kaydetti. Ancak sektörden yeterli baş-

vuru olmamasından dolayı devletin hibe şeklinde verdiği ödeneğin yüzde 80'inin kullanılmadığını açıklayan Çalikoğlu, enerji kullanan ürünlerin enerji verimliliği tasarımlarına ilişkin çerçeve yönetmeliğin yayımlanmasıyla elektrik motorları başta olmak üzere buzdolapları, klimalar, lambalar gibi enerji kullanan bütün ürünlerin asgari verimlilik gereksinimlerini tanımlayan alt düzenlemelerin yapılmış olacağını kaydetti.

Trabzon Doğası İçin Kaygılı

Trabzon Belediye Başkanı Orhan Fevzi Gümürükçüoğlu, hidrolik tüm kapasitenin kullanılması durumunda 4 milyar dolarlık kaynağın ülke için temin edilebileceğini, ama diğer tarafta 1.4 milyar metreküplük erozyonun oluşturduğu kayıplara dikkat çekerek, "İşte hidroelektrik santrallerinin de bu iki yönü ile birlikte ele almak lazım. Mutlaka enerjinin üretiminde de dışa bağıllıktan kurtulmak lazım. Bunu yaparken de insanımızın gerek belediye alanları, gerek belediye mücavir alanları veya onların dışında da tabiatının yaşadığı doğanın bozulmaması gerekiyor" diye konuştu.

Atasu Barajı ve ek proje olarak 2 hidroelektrik santralına karşı olduklarını, bunlara ilişkin görüşmeleri sürdürdüklerini ifade eden Trabzon Belediye Başkanı, şöyle konuştu:

"Zaten Atasu Barajı'nın mevzuat ve protokolde imzalandığı şekliyle önemli bir yüzdesini 30 yıl içinde biz belediye olarak geri ödemek durumundayız, eşit taksitlerle. Ve bu bölge bizim belediye sınırlarımız dışında olduğu için barajın rezervuar alanının kirletilmemesine yönelik projeyi de Devlet Su İşlerimizin üstlenmesinde de aynı protokolü imzalamış durumdayız. Bu suyun da ileriye yönelik Trabzon ve çevresindeki ilçelerle bağlantılı olarak 50 yıllık bir hizmet kapasitesi mevcut. Buradaki hidroelektrik

santrallerinin parasını ödeyen belediye olarak biz bu çerçevede yasal ve mevzuat içinde Trabzon Belediyesi'ne verilmesi ve onun-da başta ifade ettiğim titizliklerle birlikte enerjiye kazandırılmasını takip etmekteyiz."

Trabzon Valisi Dr. Recep Kızılcık ise, Karadeniz Bölgesi'nin hidroelektrik alanında gerçekten bir cazibe merkezi olduğuna dikkat çekerken, ekonomik ihtiyaçlar için enerjini artırmak kadar sürdürülebilirlik kriterinin de önemli olduğunu ifade ederek, "Ekonomik sosyal ve çevresel etkilerinin eşit olarak göz önünde bulundurulması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira sadece ekonomik kaygılar ve kriterler göz önünde bulundurularak yapılan yatırımlar diğer taraftan çevresel ve sosyal alanda ciddi yıkımlarda neden olabilmektedir" dedi. Enerji Üreticileri Derneği Başkanı'nın bu yatırımlarda karşılına çıkartıldığını söylediği tarih çevre gibi sorunların toplumun daha fazla etkilenen kesimlerce dile getirilmesinin doğal olduğunu anlatan Kızılcık, diğer taraftan Ilısu Barajı konusunda ise daha önceki görevi sırasında yabancı bir ülkenin büyükelçisine bunun yapılmak zorunda olduğunu, eğer finansman iptal olursa Türkiye'nin kendi kaynaklarıyla bu işi yapacağını söylediğini de aktardı.

Gençlik ve Spordan Sorumlu Devlet Bakanı Faruk Özak ise, Karadeniz'i bir enerji havzası olarak nitelendirirken, 2023 itibarıyla ülke genelinde tüm hidrolik potansiyelin kullanılmasının hedeflendiğini belirtti. Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin'de özel sektörde 700'un üzerinde proje başvurusu yapıldığını ve bunların kurulu gücünün 1883 megavat olduğunu ifade eden Özak, "Çevresel ve sosyal sorumluluğumuz ve duyarlılığımız çerçevesinde ve hidroelektrik santrallerin küresel etki derlendirmelerinin ve sosyal etki derlendirmelerinin kapsamlı bir şekilde yapılması öncelik verdiğimiz bir alandır" dedi.

Bakan Özak: Nükleerde Geç Kaldık

Faruk Özak, Avrupa'nın enerji arz güvenliği konusunda yürütülen uluslararası çalışmalara ve Türkiye'nin kilit rolüne değinirken, Hilmi Güler'in 6 yıl ile Cumhuriyet tarihinde en uzun süre Enerji Bakanlığı'nı yürüten kişi olduğunu, nükleer santraller nedeniyle görevinden ayrıldığına ilişkin ifadeleri kabul edemeyeceğini söyledi. Faruk Özak, Nabucco, Güney Akım, İran'dan doğalgaz arama ve taşıma gibi projelerden söz etti. "Karadeniz'de yapılan çalışmalar eğer iyi sonuç verirse ki, gidişat o, 2023'de petrolümüzün ve doğalgazımızın çok çok büyük bir kısmını kendimiz üreteceğiz" diyen Devlet Bakanı Özak, doğalgaz, termik ve hidrolik ile ithal kaynak bağımlılığı sorununun çözülemeyeceğini, bu 3 ayağı 4-5-6'ya çıkarmak istediklerini belirtirken, güneş, rüzgar, jeotermalle birlikte nükleer enerjiyi de gündeme getirdi. Almanya'da şarap üretilen üzümlerin bahçelerinin yanında nükleer santral bulunduğunu belirten Özak, "Fransa'da var, İngiltere'de var Kanada'da var. Bizde olmaz. Niye olmaz? Olması lazım, olacak. Geç kaldık. Ha yatırımı uzun sürer pahalıdır ama ortalama fiyatı hepsinden düşüktür. 21. yüzyılda yani Çernobil'i aklınızdan çıkarınız. Türkiye en iyi teknolojiyi getirebilir. Türkiye kredi ile veya kendi parasıyla veya başka bir modelle bunu yapabilir" diye konuştu.

'Nükleer İsteyin Sizi Başımızın Üstünde Taşıyalım'

Özak, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Musa Çeçen'in eleştirilerine şöyle yanıt vermeye çalıştı:

"İstihdam efendim, benim yavrum işsiz. Hem hidroelektrik santral yapmayalım nükleer de yapmayalım 2020 de biz yavrularımıza nasıl hesap vereceğiz? Bana göre nükleer santral yapalım ama şu teknolojide yapalım diyen sayın oda başkanlarımız çıksa biz onla-

ra başımızın üstünde taşıyız diye düşünüyorum. Mutlaka yapmamız lazım. Su akacak Türk bakmayacak. Dünyada Küba'yla Kuzey Kore kaldı özelleştirmeye karşı olan. Çin özelleştirmeye bugünkü duruma geldi. Özelleştirmeye karşı olmamak lazım. Bunu kalkıp da yani muhalefetin dediği gibi peşkeş çekmek gibi ifadelerle ortaya koymak çok doğru değil. Özelleştirme yapamadığımız için şu anda bakın sıkıntı çekiyoruz. Yabancı sermaye gelmedi diye sıkıntı çekiyoruz."

Bakan EMO'nun Konuşmasını Sakıncalı Buldu

Faruk Özak, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Çeçen'in konuşmasının bir bölümünü de "sakıncalı" olarak nitelendirerek, şunları söyledi:

"Bakın bir intihardan bahsetti, Denizli'de. Bunun burada konuşulması son derece sakıncalı buluyorum ve sayın başkana yakıştıramadığımı söylüyorum. Allah rahmet eylesin ama sıkıntıda olan çok iş adamı var, ama bunun sebebini bir enerjiyle ilişkilendirmek son derece yanlışır veya bir ekonomik politikayla. Ticarette kar da zarar da kardeşler. Bir de burada konuşulan bir konu vardı; kamu santrallerinin herhangi bir nedenle susturulması katiiyen böyle bir şey yok. Tüketicinin azaldığı dönemlerde özel sektör santrallerini çalıştırıyordu."

AKP'nin Sermayeyi Minnet Borcu

Devlet Bakanı Faruk Özak, Elektrik Üreticileri Derneği'nin gündeme getirdiği eleştirilere hak vererek, "Bağlantı problemini biliyoruz. Ruhsatlarla ilgili problemi biliyoruz" diye yanıt verirken; EMO Yönetim Kurulu Başkanı Musa Çeçen'in eleştirilerine "Arkadaşların siyasete girmelerini istiyorum. O zamana gelirler masanın hangi yanında otururlar, o zaman Türkiye'nin gerçekleriyle karşılaşılır" diye yanıt verdi. Konuşmasının devamında EMO'nun

ÇEAŞ dahil olmak üzere sürdürdüğü hukuki mücadeleleri yok sayan Bakan Özak, Uzan Grubu'nu kastederek, "46 milyar dolar gitti iç oldu arkadaşlar bu ülkede. 10 yıl devlet tahvili satması yasaklanan grup devlet tahvili sattı. Aldı enerji yatırımlarına girdi. 46 milyar doların iç edilmesine yetimin hakkını koruyamamaya yolsuzlukla yoksullukla mücadele edemeyenlere karşı neden sustular bunları bir görelim" diye konuştu.

Serbest piyasadan şikayet edilmesini isteyen Bakan Özak, bilinen "en pahalı enerji olmayan enerjidir" sözünü yinelerken, enerji üretileceğini kaydetti. Can suyu sorununun da çözüldüğünü söyleyen Özak, iktidar olarak sermaye kesimine olan minnet borçlarını da şöyle anlattı:

"Özelleştirmeye kaynak aktarılması doğru değil. Niye değil biz özel sektörün önünü açmaya çalışıyoruz. Türkiye'de büyüme olmuşsa özel sektörle oldu, özel sektör 2007'de borçlandı. Bugün zor durumda biz onlara minnet borçluyuz."

Devlet Bakanı Özak, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde Enerji Mühendisliği Bölümü açacaklarını, HES İşletmeleri Meslek Yüksek Okulu açacaklarını da söyledi. ◀

